

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1446-6679/9270
Konu : Yazılı soru önergesi

13.05.2025

7/18100
GK 28

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 22/10/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1515841 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/18100 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1446-6680/9271
Konu : Yazılı soru önergesi

13.05.2024

Sayın Kamuran TANHAN
Mardin Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/18100 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türk ceza mevzuatında "tutsak" kavramı yoktur. Ceza infaz kurumlarında, haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen "hükümlü"ler ve mahkûmiyet kararı verilen ancak hükmü kesinleşmemiş "hükümözlü"ler ile mahkemeler ve sulh ceza hâkimliklerince tutuklama kararı verilen "tutuklu"lar barındırılmaktadır.

II- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun;

A) "İnfazda temel ilke" kenar başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasında, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kuralların hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanacağı,

B) "Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları" kenar başlıklı 9. maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar ile süresine bakılmaksızın, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, yönetmek suçlarından veya bu örgütün faaliyeti çerçevesinde bu fıkra da sayılan suçlardan mahkûm olanların cezalarının, yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında, bu kurumların ihtiyacı karşılama bakımından yetersiz olması hâlinde diğer kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde infaz edileceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlarıdır.

Gerek yüksek güvenlikli kurumlarda gerekse diğer kapalı ceza infaz kurumlarında tecrit ve izolasyon şeklinde bir uygulama bulunmamaktadır.

III- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri; idari denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri; sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları; idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu; parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri; uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT), 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine tevessül edilmektedir.

IV- A) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaş gibi tüm sağlık hizmetlerinden tıbbî gereklilik çerçevesinde ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda faydalanmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri Devletin teminatı altında ve ücretsizdir. Hükümlü ve tutukluların beden ve ruh sağlığının korunması ve hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri ceza infaz kurumlarında verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara ilişkin sağlık koşullarının düzenlenmesi ve sağlık hizmetine erişimin daha da etkili ve verimli hale gelebilmesi için 30/04/2009 tarihli Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol ve 26/01/2017 tarihli Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları Arasında Düzenlenen Protokol hükümleri dikkate alınarak her türlü çalışma ve düzenleme yapılmaktadır.

V- Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinin "Mülki görevlerin esasları" kenar başlıklı 11. maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, jandarmanın ceza infaz kurumlarının dış korumalarını sağlayıcı önlemleri almakla, tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakilleriyle muhafazalarını sağlamakla görevli olduğu; "Sevk ve nakil sırasında alınacak önlemler" kenar başlıklı 34. maddesinde, tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakli sırasında kaçmalarını önlemek için sağlığa zarar vermeyecek gerekli bütün önlemlerin alınacağı hükmünün yer aldığı malûmlardır.

VI- 5275 sayılı Kanunun;

A) "Hükümlülerin gözlem ve sınıflandırılması" kenar başlıklı 23. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, hükümlülerin kişisel özellikleri, bedensel, aklî ve sağlık durumları, suç işlemeden önceki yaşamları, sosyal çevre ve ilişkileri, sanat ve meslek faaliyetleri, ahlâkî eğilimleri, suça bakış açıları, hükümlülük süreleri ve suç türleri belirlenerek, durumlarına uygun infaz kurumlarına ayrılmaları ve bunlara göre saptanacak infaz ve iyileştirme rejiminin; gözlem, inceleme ve değerlendirme yöntemiyle çalışan gözlem ve sınıflandırma merkezlerinde veya kapalı ceza infaz kurumlarının bu hizmete ayrılan bölümlerinde yapılacağı; hükümlülerin, işledikleri suç tiplerine, gösterdikleri eğilimlere, tutum ve davranışları nedeniyle sıkı gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekip gerekmediğine göre yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarına veya normal güvenlikli ceza

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

infaz kurumlarına veya açık ceza infaz kurumlarına gönderilecekleri,

B) "Hükümlülerin gruplandırılması" kenar başlıklı 24. maddesinin birinci fıkrasında hükümlülerin, ilk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler; aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler; tehlike hâli taşıyanlar; terör suçluları ile suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular şeklinde gruplara ayrılacağı; ikinci fıkrasında hükümlülerin ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılacağı,

C) "Hükümlünün barındırılması ve yatırılması" kenar başlıklı 63. maddesinin üçüncü fıkrasında, kadınların erkeklerle, hükümlülerin tutuklularla, çocukların yetişkinlerle, örgüt veya çıkar amaçlı örgüt suçluları ile terör suçlularının Kanunda sayılan hâller dışında bir araya gelmelerine ve bağlantı kurmalarına izin verilmeyeceği,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

Bu kapsamda hükümlü ve tutukluların gözlem, sınıflandırma, gruplandırma ve odalara yerleştirme işlemleri, anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda Ceza İnfaz Kurumları İdare ve Gözlem Kurulu kararlarıyla gerçekleştirilmekte olup, bu kararlara karşı yargı yolu açıktır.

VII- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin "Telefonla görüşme hakkı" kenar başlıklı 74. maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendinde, hükümlülerin görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabileceği, herhangi bir nedenle görüşme gerçekleştirmemişse daha önceden bildirilen numaralardan bir diğeriyle görüşebileceği, konuşma süresinin görüşme başladığı andan itibaren on dakikayı geçemeyeceği, deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hâllerde Bakanlık kararı ile telefon ile görüşme süresi ve sayısının artırılabilmesi; (g) bendinde, görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkan sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresinin otuz dakika olarak uygulanacağı, bu sistemin oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabileceği, haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edileceği ve bu sürenin devredilemeyeceği, bu kapsamdaki görüşmelerin aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabileceği, ilave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verileceği, bu görüşmelerin görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabileceği, ayrıca çocuk hükümlüler ile sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler hakkında bu bentte düzenlenen telefonla görüşme süresinin iki kat olarak uygulanacağı ve hükümlülere mensubu bulundukları dinin bayramlarında kullanılmak üzere otuz dakika ilave görüşme hakkı verileceği; (ğ) bendinde, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyelerinin, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilmesi hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Bakanlığımız koordinesinde yürütülen Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyon Projesi'nin (ACEP) altyapı çalışmaları tüm ceza infaz kurumları için hâlihazırda devam etmekte olup, pilot bölge olarak belirlenen ceza infaz kurumlarında gerekli kurulumlar yapılarak tutuklu ve hükümlülerin yakınlarıyla görüntülü görüşme yapma uygulaması başlatılmıştır.

VIII- "Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümler" konulu, 27/07/2007 tarihli ve 46/1 Nolu Genelgenin "Eğitim-Öğretim

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Çalışmaları, Sosyal-Kültürel ve Sportif Faaliyetler" başlıklı Üçüncü Bölümünün "A- Genel Esaslar" kısmının 1 ilâ 5. maddelerinde, eğitim-öğretim çalışmaları ile sosyal-kültürel ve sportif faaliyetlerin Standartlar Sistemi çerçevesinde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak kurumlara gönderilen "eğitim haritası" kapsamında yürütülmesi ile bu amaçla yapılacak duyuru, seçim ve yerine getirmeye ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Anılan Bölümün "B- Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eğitim-Öğretim Çalışmaları, Sosyal-Kültürel ve Sportif Faaliyetlere İlişkin Esaslar" kısmının 1. maddesinde ise yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında ve kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümlerinde kalan hükümlü ve tutukluların, bireysel veya 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve sportif çalışmalardan genel esaslar çerçevesinde yararlandırılacağı belirtilmiştir.

IX- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden; Ülkemizdeki ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların ilaç, aydınlatma, su, ısınma vb. giderlerinin genel bütçe imkanları doğrultusunda ücretsiz karşılandığı, yine maddi durumu yetersiz hükümlü ve tutuklular ile yanlarında bulunan 0-6 yaş grubu çocuklarının ihtiyaç duydukları giysi ve hijyen malzemesinin genel bütçeden karşılanarak ücretsiz verildiği anlaşılmıştır.

X- Bafra Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 05/11/2024 tarihli cevaptaki;

A) Soru önergesinde adı geçen hükümlünün Bafra T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı, şikâyetleriyle ilgili Kurum revirinde muayene edildiği gibi gerektiğinde Bafra Devlet Hastanesinin ilgili polikliniklerine sevkini sağlanarak muayene, tetkik ve tedavisinin yapıldığı, reçete edilen ilaçların kendisine teslim edildiği,

Adı geçenin 16/01/2024 tarihinde anılan Hastanenin Beyin ve Sinir Cerrahi Polikliniğinde yapılan muayenesinde cerrahi işlem önerildiği ancak bu konuda net bir cevap vermemesi nedeniyle ameliyat gününün verilemediği, yine Kurum revirinden ameliyatla ilgili bir talebinin de bulunmadığı, ancak rahatsızlığıyla ilgili hastaneye sevk edilmeyi talep etmesi nedeniyle nöroloji polikliniğine sevkini planlandığı, jandarma personeli tarafından yapılacak aramayı kabul etmemesi nedeniyle sevkini gerçekleştirilemediği, sağlık işlemlerinin revir birimi tarafından titizlikle takip edildiği,

B) Görüntülü görüşme ücretinin herhangi bir ayırım yapılmaksızın yurt içi ve yurt dışı dakikasının aynı tutarda olduğu, özellikle Ülkemizde barındırılan yabancı uyruklu hükümlülerin, yurt dışında yaşayan yakınlarını herhangi bir tarife farkı olmaksızın görüntülü olarak arayabildikleri,

C) Kurumda tüm iş ve işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütüldüğü,

Ç) Soru önergesinde belirtilen aksi yöndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

